

**ระเบียบกรมปศุสัตว์
ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง
พ.ศ. ๒๕๕๔**

เพื่อให้การปฏิบัติงานในการเลี้ยงสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มิให้เกิดผลกระทบต่อสวัสดิภาพสัตว์ปีก ซึ่งจะส่งผลให้สัตว์มีสุขภาพและการเจริญเติบโตที่ดี ผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ปีกได้อย่างถูกต้องตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์ จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ข้อ ๔ ในกรณีผลิตสัตว์ปีกเพื่อการส่งออก หากประเทศผู้นำเข้ามีข้อกำหนดด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงแตกต่างจากระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“สัตว์ปีก” หมายถึง ไก่ เป็ด นกกระทา

“โรงเรือนระบบเปิด” หมายถึง โรงเรือนที่ควบคุมสภาวะแวดล้อมของสัตว์ปีกตามธรรมชาติ และอุณหภูมิจะแปรไปตามสภาพของอากาศรอบโรงเรือน

“โรงเรือนระบบปิด” หมายถึง โรงเรือนที่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ และแสงสว่าง ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของสัตว์ปีกสามารถป้องกันนกและแมลงได้

ข้อ ๖ ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์รักษาการตามระเบียบนี้

**หมวด ๑
ข้อบังคับทั่วไป**

ข้อ ๗ บุคลากรที่ดูแลสัตว์ปีก ต้องมีความรู้ ความชำนาญ ในการดูแลสัตว์ปีกเป็นอย่างดี และต้องมีผู้ดูแลสัตว์ปีกอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับจำนวนสัตว์ปีก

ข้อ ๘ เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์ปีก ต้องมีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง การรักษาโรคและอัตราการสูญเสียของสัตว์ปีก และต้องเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างน้อย ๓ ปี เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

หมวด ๒ โรงเรือน

ข้อ ๙ สัตว์ปีกต้องมีอิสระในการเคลื่อนไหว พื้นที่ในการเลี้ยงต้องมีพอเพียง เพื่อให้สัตว์ปีกอยู่อย่างสบายและไม่ได้รับบาดเจ็บโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๑๐ วัสดุที่ใช้ในการสร้างโรงเรือนต้องไม่มีส่วนยื่นที่แหลมคม ที่จะทำให้สัตว์ปีกได้รับอันตราย และวัสดุนี้ต้องสามารถทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคได้

ข้อ ๑๑ การหมุนเวียนของอากาศ ฝุ่นละออง อุณหภูมิ ความชื้น และแก๊สต่าง ๆ ต้องไม่เกินกำหนด ซึ่งจะทำอันตรายต่อสัตว์ปีกได้

ข้อ ๑๒ โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกต้องไม่มืดเกินไป ถ้าแสงธรรมชาติไม่เพียงพอต้องใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าช่วยและต้องมีช่วงมืดในแต่ละวัน เพื่อให้สัตว์ปีกได้พักผ่อน

ข้อ ๑๓ สัตว์ปีกต้องอยู่ในโรงเรือนที่สามารถป้องกันการเปลี่ยนแปลงของอากาศ สัตว์ร้ายหรือสภาวะที่มีผลเสียต่อสุขภาพสัตว์ปีก

หมวด ๓ เครื่องมือและอุปกรณ์

ข้อ ๑๔ อุปกรณ์การเลี้ยงแบบอัตโนมัติที่จำเป็นต่อสวัสดิภาพของสัตว์ปีก ต้องมีการตรวจสอบสภาพการทำงานทุกวัน ถ้าพบว่าชำรุดต้องดำเนินการแก้ไขทันที หรือต้องมีขั้นตอนที่เหมาะสมในการปกป้องสุขภาพสัตว์ปีก และต้องมีระบบการระบายอากาศที่ดี เพื่อให้สัตว์ปีกได้รับอากาศอย่างเพียงพอ มีอุปกรณ์สำรองเมื่อเกิดเสียหาย และมีระบบสัญญาณเตือนกรณีขัดข้อง โดยต้องมีการตรวจสอบระบบสัญญาณเตือนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๑๕ อุปกรณ์ให้แสงสว่างอาจเป็นชนิดติดตั้งถาวรหรือชนิดเคลื่อนที่ได้ เพื่อให้สัตว์ปีกได้รับแสงสว่างอย่างเพียงพอ

ข้อ ๑๖ สัตว์ปีกต้องได้รับสารอาหารครบถ้วน เหมาะสมกับอายุและพันธุ์ของสัตว์ปีกในปริมาณเพียงพอเพื่อให้สัตว์ปีกมีสุขภาพแข็งแรงและปลอดภัย ภาชนะที่บรรจุอาหารและน้ำต้องไม่ทำให้สัตว์ปีกได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บได้

ข้อ ๑๗ สัตว์ปีกต้องได้รับอาหารตามเวลาที่เหมาะสม และตามความต้องการทางสรีรวิทยา

ข้อ ๑๘ สัตว์ปีกต้องมียาน้ำกินอย่างเพียงพอ และสะอาดปราศจากสิ่งเจือปนที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพสัตว์ปีกได้

ข้อ ๑๙ การให้อาหารและน้ำ ต้องใช้ภาชนะที่มีรูปร่างเหมาะสมและวางไว้อย่างเพียงพอในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนและการแย่งกันกิน ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ปีกได้

ข้อ ๒๐ อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก ต้องมีคุณภาพตามที่กฎหมายควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์กำหนด สำหรับการใช้ยาผสมอาหารสัตว์ปีกเพื่อป้องกันและรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์

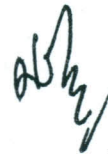
หมวด ๔ **การตรวจดูแลสวัสดิภาพสัตว์**

ข้อ ๒๑ สัตว์ปีกที่เลี้ยงในโรงเรือนระบบปิด ต้องได้รับการตรวจดูแลสวัสดิภาพอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง ส่วนสัตว์ปีกที่เลี้ยงในโรงเรือนระบบเปิด ต้องได้รับการตรวจดูแลสวัสดิภาพเป็นระยะๆ เพื่อให้สัตว์ปีกได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

ข้อ ๒๒ ถ้าสัตว์ปีกป่วยหรือบาดเจ็บ ต้องได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว โดยมีสัตวแพทย์เป็นผู้ให้คำแนะนำ และถ้าจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกป่วย ต้องให้สัตว์ปีกอยู่ในที่อบอุ่นและวัสดุรองพื้นที่แห้ง

ข้อ ๒๓ สัตว์ปีกที่พิการ หรือไม่สามารถรักษาได้ ให้ทำลายโดยไม่ให้สัตว์ปีกได้รับความทรมาน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

คู่มือปฏิบัติงานด้านสวัสดิภาพสัตว์
สำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อตามระเบียบกรมปศุสัตว์
ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง

พ.ศ. ๒๕๕๔

๑. บุคลากร

ผู้ดูแลไก่เนื้อต้องได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานและหลักสูตรเกี่ยวกับสวัสดิภาพไก่เนื้อ ณ สถานที่เลี้ยงตามที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรอง

๒. โรงเรือน

พื้นที่ของการเลี้ยงไก่เนื้อ

พื้นที่การเลี้ยงไก่เนื้อ หมายถึง พื้นที่ที่มีวัสดุรองพื้น ซึ่งไก่เนื้อสามารถเข้าถึงได้และพักอยู่ อาศัยได้ตลอดเวลา

โรงเรือนระบบเปิด – น้ำหนักไก่เนื้อรวมไม่เกิน ๒๐ กิโลกรัม ต่อพื้นที่ ๑ ตารางเมตร

โรงเรือนระบบปิด – น้ำหนักไก่เนื้อรวมไม่เกิน ๓๓ กิโลกรัม ต่อพื้นที่ ๑ ตารางเมตร

สภาพแวดล้อม (โรงเรือนระบบปิด)

อุณหภูมิ

มีการจัดทำตารางช่วงอุณหภูมิที่เหมาะสมของสายพันธุ์ไก่เนื้อที่เลี้ยง และมีการควบคุม อุณหภูมิภายในโรงเรือนให้เหมาะสมตามช่วงมาตรฐานของแต่ละสายพันธุ์

การหมุนเวียนอากาศ

มีการหมุนเวียนอากาศภายในโรงเรือนอย่างเพียงพอตลอดเวลา มีความเร็วลมที่เหมาะสม ซึ่งช่วยควบคุมอุณหภูมิและความชื้นภายในโรงเรือนได้

ฝุ่นละออง

มีการควบคุมปริมาณฝุ่นละอองภายในโรงเรือนให้น้อยที่สุด

ความชื้นสัมพัทธ์

ไม่ควรเกินร้อยละ ๘๐

ปริมาณแสง

แอมโมเนีย	ไม่เกิน	๒๐	พีพีเอ็ม
คาร์บอนไดออกไซด์	ไม่เกิน	๓,๐๐๐	พีพีเอ็ม

แสงสว่าง (โรงเรือนระบบเปิด และโรงเรือนระบบปิด)

- ความเข้มของแสงมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒๐ ลักซ์ (lux) ที่ระดับตาไก่เนื้อ และส่องสว่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่การเลี้ยงไก่เนื้อ

- ไก่เนื้ออายุมากกว่า ๗ วันขึ้นไป จนถึงอายุไก่เนื้อ ๓ วัน ก่อนจับส่งโรงฆ่า จะต้องมีส่วนมืดอย่างน้อย ๖ ชั่วโมงต่อวันเพื่อให้ไก่เนื้อได้พักผ่อน โดยช่วงมืดนี้ควรมีช่วงต่อเนื่องกันอย่างน้อย ๔ ชั่วโมง

วัสดุรองพื้น

จะต้องแห้งและร่วน ต้องมีการเปลี่ยนวัสดุรองพื้นใหม่และสะอาดเมื่อจะนำไก่เนื้อรุ่นต่อไปเข้าเลี้ยง

เสียงภายในโรงเรือน

อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดเสียงภายในโรงเรือน เช่น อุปกรณ์ให้อาหาร พัดลมระบายอากาศ จะต้องได้รับการออกแบบ ติดตั้ง และดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ก่อให้เกิดเสียงน้อยที่สุด

๓. เครื่องมือและอุปกรณ์

๓.๑ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องมีการตรวจสภาพการทำงานวันละ ๑ ครั้ง (ตามแบบ ๒) ดังนี้

- อุปกรณ์ให้แสงสว่าง
- อุปกรณ์ให้อาหาร
- อุปกรณ์ให้น้ำ
- เครื่องระบายอากาศ (เฉพาะโรงเรือนระบบปิด) และโรงเรือนในระบบเปิด (ถ้ามี)

๓.๒ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องมีการตรวจสภาพการทำงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

- ระบบสัญญาณเตือน
- เครื่องปั่นไฟ

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้และสัมผัสกับตัวไก่เนื้อต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคทุกครั้งหลังจับไก่เนื้อ

๔. อาหารและน้ำ

การให้อาหาร

ไก่เนื้อควรมีอาหารให้กินตลอดเวลา การงดอาหารไก่เนื้อที่จะส่งเข้าโรงฆ่าต้องไม่เกิน ๑๒ ชั่วโมง ก่อนถึงเวลาฆ่า

ภาชนะให้อาหาร

รางอาหาร ๒ - ๖ นิ้ว ต่อไก่เนื้อ ๑ ตัว

ถาดอาหารไก่เล็ก ๑ ถาด ต่อไก่ ๑๐๐ ตัว

ถาดอาหารไก่ใหญ่ แบบอัตโนมัติ ๑๔ - ๒๐ ถาด ต่อไก่ ๑,๐๐๐ ตัว

ถังอาหารไก่ใหญ่ ๓๐ ถัง ต่อไก่ ๑,๐๐๐ ตัว (โรงเรือนระบบปิด)

ภาชนะให้น้ำ ต้องวางในตำแหน่งที่เหมาะสม มีการป้องกันน้ำหยดลงวัสดุรองพื้น และต้องมีน้ำ สะอาดให้สัตว์ดื่มตลอดเวลา

รางน้ำ ๒ เซนติเมตร ต่อไก่เนื้อ ๑ ตัว

นิปเปิ้ล ๑ หัว ต่อไก่เนื้อ ๑๐ - ๑๕ ตัว

กระตักน้ำ ๑๔ - ๒๐ กระตัก ต่อไก่เนื้อ ๑,๐๐๐ ตัว

๕. การตรวจดูแลสวัสดิภาพสัตว์

- ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพและสวัสดิภาพไก่เนื้อ อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง
- ในระหว่างการตรวจดูแลสวัสดิภาพไก่เนื้อ หากพบไก่เนื้อที่มีการบาดเจ็บหรือมีอาการเจ็บป่วย จะต้องได้รับการรักษาที่เหมาะสม แต่ถ้าไก่เนื้อมีการบาดเจ็บรุนแรงหรือไม่สามารถรักษาให้หายได้ ให้ทำลาย โดยวิธีที่ไม่ทำให้สัตว์ทรมานโดยทันที
- มีการสื่อสารและติดตามข้อมูลด้านสวัสดิภาพไก่เนื้อจากผลการตรวจสัตว์และซากสัตว์ที่โรงฆ่า เพื่อนำมาปรับปรุงสวัสดิภาพไก่เนื้อ ณ สถานที่เลี้ยง

๖. เอกสารและการบันทึกข้อมูล

- ฟาร์มต้องมีคู่มือมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการจัดการสวัสดิภาพไก่เนื้อ ณ สถานที่เลี้ยง
- มีระบบการบันทึกข้อมูลอย่างน้อยให้ครอบคลุมตามรายละเอียดบันทึกการเลี้ยงไก่เนื้อ (แบบ ๑) และการตรวจสอบการทำงานของเครื่องมือและอุปกรณ์ในโรงเรือนไก่เนื้อ (แบบ ๒) และให้เก็บรักษาไว้ อย่างน้อย ๓ ปี

๗. การฝึกอบรม

บุคลากรต้องได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานและหลักสูตรเกี่ยวกับสวัสดิภาพไก่เนื้อ ณ สถานที่เลี้ยงตามที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรอง โดยมีเนื้อหาอย่างน้อยประกอบด้วย

- ข้อกำหนดการจัดการฟาร์มไก่เนื้อ
- สรีรวิทยาของไก่เนื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการอาหารและน้ำ
พฤติกรรมสัตว์ และปัจจัยที่ทำให้สัตว์เครียด
- การดูแลไก่เนื้อ การจับไก่เนื้อ และการขนส่งไก่เนื้อ
- การปฏิบัติต่อไก่เนื้อกรณีฉุกเฉิน
- การฆ่าอย่างไม่ทรมาน
- มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ

